

# Реферат на тему: "Ідея безсмертя народу в романі Михайла Стельмаха "Правда і кривда""

**Михайло Стельмах**

Ідея безсмертя народу

в романі Михайла Стельмаха "Правда і кривда"

Більше ніж півстоліття вже минуло після Великої Вітчизняної війни... І ніколи не загояться рани в серцях і душах учасників жорстокої битви за право жити, любити, надіятися і вірити. Ми схиляємося перед мужністю людей, які пройшли через те страшне пекло.

Закінчивши 1961 року трилогію "Хліб і сіль", "Кров людська — не водиця", "Велика рідня", Михайло Стельмах продовжує розробляти тему народу і величі його духу, тему безсмертя народної правди, що перемагає і в війні, і в післявоєнному важкому житті.

У романі "Правда і кривда" розповідається про життя українського села в останні роки війни та перше невоєнне літо.

Автор показує також богатирську Стійкість і витримку воїнів на тлі пекельних випробувань: "Вогонь був таким, що в повітрі снаряди стрічалися з снарядами, міни з мінами, гранати з гранатами". Багато хто з воїнів не сподівався вижити, але всі вони чесно виконували свої обов'язки кожен на своєму місці.

Згадаймо один епізод, у якому виразно відчувається символічність прізвища головного героя роману — Марка Безсмертного. У церкву, де розмістили поранених, не ввійшов, а влетів молодий полковник. "Він запитав:

— Тут Марко Безсмертний?

— Тут всі безсмертні! — суворо відповів немолодий воїн, в кого груди і всі ордени були залиті кров'ю.

— Вірно, вояче, — відструнився полковник. — Тут всі безсмертні!"

— Справді, народ, який переміг у такій війні, —: безсмертний.

Коли ми ближче знайомимося в романі Михайла Стельмаха з Марком Безсмертним, впевнюємося, що народ, серед якого народжуються такі мужні і самовіданні люди, матиме завжди незламаний дух. "Хоч би на яких вогнях довелося горіти мені, я буду до останнього служити людям", — таке життєве кредо Марка — воїна, трудівника, людини-творця.

Марко мріяв, щоб життя було мирним і він міг орати, сіяти, милуватися землею, любити. Викликає ж шру симпатію його людяність, доброта, прагнення всіх зробити щасливими. Він радить молодій вчительці, що прибула до села, не тільки вчити дітей читати й писати, а й наповнювати дитячі серця любов'ю, людяністю. Сам Марко, за словами діда Євмена, справжній чоловік, "що в голові і в душі має поняття і до землі, і до людей, і до коней, і до хліба святого...".

Особиста трагедія — дружину Оленку німці розстріляли, дочку відвезли до Немеччини — не очерствила душу його, а зробила особливо чутливою до людського горя. Він бере до себе хлоп-188

чика Федька, який залишився сиротою, потребував особливої уваги, і це робить образ Марка особливо привабливим.

Символічною є остання сцена роману, коли Марко звертається до свого бронзового погруддя, що стоїть у квітучому саду в сяйві двох Зірок Героя, і застерігає: "Ну, коли вже тобі випало стояти і днями, і ночами, то стій, дивись, щоб із темряви не виповзла кривда чи якась погань, а нам треба діло робити — орати, сіяти..." Так, справді, вічні турботи селянина про хліб .на селі завжди будуть перемагати і смерть, і зло. ^

Михайло Стельмах, будучи правдолюбом і життєлюбом, у романі переконливо довів перемогу добра над злом. Повертається з чужини донька Марка, Безсмертний знаходить своє кохання, люди в колгоспі стали жити краще — усе це виражає оптимізм і надію. Та й кожен з образів допомагає нам зрозуміти мудрість життя, любов до нього. Отже, безсмертя народу — в його правоті, правдивості.

"Вітрами й сонцем Бог мій шлях помітив"

(за поезією Олени Теліги)

Доля... часто ми зітхаємо, кажучи: "Ах, якби знати, що з нами буде в майбутньому!" А я, коли чую ці слова, дякую Богові за те, що не знаю. Неймовірно важко жити, коли знаєш своє майбутнє, але нічого не можеш змінити. Але деякі — розуміють, відчують, знають, і все одно йдуть вперед. До таких обраних і належить Олена Іванівна Те ліга.

Жінка, яку Бог наділив красою і талантом, ніжністю і силою, жінка, яка знайшла свій шлях, щоб залишитися на ньому своїм життям, а потім — останній словом, поглядом, подихом..1 Наше криваве XX століття не здивуєш смертю людини, не налякаєш знищенням митця. Скільки вже таких митців прийняла наша земля! Але ця втрата — особливо жахлива, тому, що ми втратили і забули, Забули на довгі роки...

Доля Теліги вразила мене. Дівчинка, яка народилася в Петербурзі, пройшла довгий шлях за свої такі короткі тридцять п'ять років. Все було в її житті: алеті і падіння, туга і радість, — не було тільки спокою. Та вона йбгр і не хотіла:

Якогось вітру, сміху чи злоби! Щоб рвались душі крізь іржаві ґрати, Щоб крикнув хтось — ненавидь і люби, — І варто буде жити і вмирати.

Перетворення Єлени Прекрасної (як називали Олену Телі-гу російські емігранти) на полум'яну українську патріотку сталося, коли дівчина дочула, з якою зневагою російські монархісти говорять про мову її батьків. З того часу вона почала спілкуватися, а потім і писати виключно українською мовою.